

**AŞIRI DERECEDE YARALAYAN VE AYIRIM GÖZETMEYEN ETKİLERİ
BULUNAN BELİRLİ KONVANSİYONEL SİLAHLARIN KULLANIMININ
YASAKLANMASI VEYA SINIRLANDIRILMASI SÖZLEŞMESİ VE
SÖZLEŞMEDE YAPILAN DEĞİŞİKLİK İLE EKİ I., TADİL EDİLMİŞ
II. VE IV. PROTOKOLLERİN ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN**

(Resmi Gazete ile yayımı: 27.10.2004 Sayı: 25626)

**Kanun No
5250**

**Kabul Tarihi
21.10.2004**

MADDE 1. - Türkiye tarafından 26 Mart 1982 tarihinde New York'ta imzalanan "Aşırı Derecede Yaralayan ve Ayırım Gözetmeyen Etkileri Bulunan Belirli Konvansiyonel Silahların Kullanımının Yasaklanması veya Sınırlandırılması Sözleşmesi" ve Sözleşmenin 1 inci maddesinde yapılan değişiklik ile Eki I., tadil edilmiş II. ve IV. protokollerin, Sözleşmeye çekince konulmak suretiyle onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

**AŞIRI DERECEDE YARALAYAN VE AYIRIM GÖZETMEYEN ETKİLERİ
BULUNAN BELİRLİ KONVANSİYONEL SİLAHLARIN KULLANIMININ
YASAKLANMASI VEYA
SINIRLANDIRILMASI SÖZLEŞMESİ**

New York'ta imzaya açıldığı tarih: 10 Nisan 1981

Yürürlüğe giriş tarihi: 2 Aralık 1983

Taraf Devletler,

Her Devletin Birleşmiş Milletler Şartı'na uygun olarak, uluslararası ilişkilerinde herhangi bir Devletin egemenliğine, toprak bütünlüğüne veya siyasi bağımsızlığına karşı tehdit ve güç kullanımından veya Birleşmiş Milletler'in amaçlarıyla uyuşmayan diğer herhangi bir hareketten imtina etmekle yükümlü olduğunu hatırd tutarak,

Sivil halkın çatışmaların sonuçlarına karşı korunmasına ilişkin genel ilkeyi de hatırd tutarak,

5250

21.10.2004

Silahlı çatışma taraflarının, savaş araçları ve yöntemlerini seçme hakkının sınırsız olmadığına dair uluslararası hukuk ilkesini ve silahlı çatışmalarda aşırı derecede yaralanma ve gereksiz acılara yol açan silah, mermi, savaş malzemesi ve yöntemlerinin kullanımını yasaklayan uluslararası hukuk ilkelerini temel alarak,

Doğal çevreye, yaygın, uzun vadeli ve ciddi zarar verme amacı güden veya vermesi beklenen savaş yöntemleri ve araçlarının kullanımının yasak olduğunu da hatırd tutarak,

Bu Sözleşme ve ek Protokollerinde veya diğer uluslararası anlaşmalarda yer verilmeyen konularda, sivil halk ve savaşıların her zaman, teamül, insani ilkeler ve kamu vicdanının gereklerinden kaynaklanan uluslararası hukuk ilkelerinin korunması ve yetkisi altında olacakları yönündeki kararlılıklarını teyit ederek,

Uluslararası yumuşamaya, silahlanma yarışının sona ermesine ve Devletler arasında güven oluşturulmasına, böylelikle tüm halkların barış içinde yaşama amacına katkıda bulunmayı arzu ederek,

Etkili ve katı bir uluslararası kontrol altında genel ve topyekün silahsızlanma yolundaki gelişmelere katkıda bulunabilecek her türlü çabayı sürdürmenin önemini farkında olarak,

Silahlı çatışmalarda uygulanabilecek uluslararası hukuk kurallarının yazımının ve geliştirilmesinin devamına duyulan ihtiyacı yeniden teyit ederek,

Belirli konvansiyonel silahların yasaklanmasını veya daha fazla sınırlandırılmasını ümit ederek ve bu alanda elde edilen olumlu sonuçların, bu tür silahların üretimi, stoklanması ve yayılmasının önlenmesini amaçlayan silahsızlanma konusundaki temel görüşmeleri kolaylaştırabileceğine inanarak,

Bütün Devletlerin, özellikle askeri bakımdan önde gelen Devletlerin, bu Sözleşmeye ve ek Protokollerine taraf olmalarının arzu edildiğini vurgulayarak,

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun ve Birleşmiş Milletler Silahsızlanma Komisyonu'nun bu Sözleşmede ve ek Protokollerinde yer alan yasaklamalar ve sınırlandırmaların kapsamının genişletilmesi imkânının incelenmesine karar verebileceğini akıld tutarak,

Silahsızlanma Komitesi'nin belirli konvansiyonel silahların kullanımının yasaklanması ya da kısıtlanması için ilave tedbirler almayı değerlendirmeye karar verebileceğini de akıld tutarak,

Aşağıdaki hususlarda anlaşmaya varmışlardır :

Madde 1

Uygulama alanı

Bu Sözleşme ve ek Protokolleri, Savaş Kurbanlarının Korunmasına ilişkin 12 Ağustos 1949 tarihli Cenevre Sözleşmelerinin ortak 2. Maddesinde atıfta bulunulan durumlar ve bu Sözleşmelere Ek I. Protokolün 1. Maddesinin 4. paragrafında belirtilen durumlarda uygulanır.

Madde 2**Diğer uluslararası anlaşmalarla ilişkiler**

Bu Sözleşmede veya ek Protokollerinde yeralan hiçbir husus, Sözleşmeye Taraf Devletlerin silahlı çatışmaya uygulanabilir uluslararası insani hukuktan kaynaklanan diğer yükümlülüklerinden imtina etmelerini sağlayacak şekilde yorumlanamaz.

Madde 3**İmza**

Bu Sözleşme, 10 Nisan 1981 tarihinden itibaren 12 ay boyunca New York'taki Birleşmiş Milletler Merkezinde bütün Devletler için imzaya açık olacaktır.

Madde 4**Onaylama, kabul etme, uygun bulma veya katılma**

1.Bu Sözleşme, imzacıların onayına, kabulüne veya uygun bulmalarına tabi olacaktır. Sözleşme, imzalamamış olan her Devletin katılımına açık olacaktır.

2.Onaylama, kabul etme, uygun bulma veya katılmaya ilişkin belgeler Saklayıcı'da toplanacaktır.

3.Bu Sözleşmeye ek Protokollerin hangileriyle bağlı olunacağını bildirilmesi, bu Sözleşmeyi onaylama, kabul etme, uygun bulma ya da Sözleşmeye katılmaya ilişkin belgelerin Saklayıcıya verildiği sırada Devletin bu Protokollerden ikisi veya daha fazlasıyla bağlı sayılma iradesini Saklayıcıya bildirmesi suretiyle, tercihe bağlı olacaktır.

4.Bir Devlet, Sözleşmeyi onaylama, kabul etme, uygun bulma ya da Sözleşmeye katılmaya ilişkin belgelerin Saklayıcı'ya verilmesinden sonra, herhangi bir tarihte bağlı olmadığı ek Protokollerden herhangi biriyle bağlı olma kararını Saklayıcı'ya bildirebilir.

5.Bir Taraf Devletin bağlı olduğu bir Protokol, o Devlet için bu Sözleşmenin ayrılmaz bir parçasını oluşturacaktır.

Madde 5**Yürürlüğe girme**

1. Bu Sözleşme, onaylama, kabul etme, uygun bulma veya katılma belgelerinin yirmincisinin tevdi edildiği tarihten altı ay sonra yürürlüğe girecektir.

2.Bu Sözleşme, onaylama, kabul etme, uygun bulma veya katılma belgesini, yirminci onaylama, kabul etme, uygun bulma veya katılma belgesinin tevdi edilmesinden sonra veren her Devlet için, sözkonusu Devletin onaylama, kabul etme, uygun bulma veya katılım belgesini verdiği tarihten altı ay sonra yürürlüğe girecektir.

3.Bu Sözleşmeye ek Protokollerin her biri, bu Sözleşmenin 4. Maddesinin 3. veya 4. paragrafına uygun olarak, yirmi ülkenin o Protokolle bağlı olma kararlarını bildirmelerinden altı ay sonra yürürlüğe girecektir.

4.Bu Sözleşmeye ek bir Protokolle bağlı olma kararını, yirmi Devletin sözkonusu Protokolle-bağlı olma kararını bildirdiği tarihten sonra bildiren herhangi bir Devlet için, sözkonusu devletin bağlı olma kararını bildirdiği tarihten altı ay sonra yürürlüğe girecektir.

Madde 6**Yayma**

Taraf Devletler, silahlı çatışma zamanında olduğu kadar barış zamanında da bu Sözleşme ve bağlı oldukları ek Protokollerinin ülkelerinde olabildiğince geniş ölçüde yayılmasını sağlamakta ve özellikle bu belgelerin silahlı kuvvetlerince öğrenilmesini teminen askeri öğretim programlarına bu konudaki çalışmalarını dahil etmekle yükümlüdürler.

Madde 7**Sözleşmenin yürürlüğe girmesiyle oluşacak Antlaşma ilişkileri**

1.Çatışma taraflarından birinin bir ek Protokolle bağlı olmaması halinde, bu Sözleşmeye ve sözkonusu ek Protokole bağlı taraflar karşılıklı ilişkilerinde bunlarla bağlı kalacaktır.

2.Taraf Devletlerin her biri, 1. Maddede öngörülen herhangi bir durumda, bu Sözleşmeye ya da ilgili ek Protokolle bağlı olmayan herhangi bir Devlet ile ilişkisinde, bu Devletin bu Sözleşmeyi ya da ilgili Protokolü kabul etmesi, uygulaması ve bunu Saklayıcı'ya bildirmesi halinde bu Sözleşme ve kendisi için yürürlükte olan ek Protokolle bağlı olacaktır.

3.Saklayıcı, ilgili Taraf Devletleri bu maddenin 2. paragrafı çerçevesinde yapılan bildirimler konusunda derhal haberdar edecektir.

4. Bu Sözleşme ve bir Taraf Devletin bağlı olduğu ek Protokoller, Savaş Kurbanlarının Korunmasına ilişkin 12 Ağustos 1949 tarihli Cenevre Sözleşmelerinin I. Ek Protokolünün 1. Maddesinin 4. paragrafında atıfta bulunduğu durumlarda, Taraf Devlete karşı yürütülen silahlı çatışmada uygulanacaktır:

(a)Taraf Devletin 1949 Cenevre Sözleşmelerine ek I. Protokole de taraf olması ve Cenevre Sözleşmelerine ek I. Protokolün 96. Maddesinin 3. paragrafında değinilen otoritenin, çatışmaya ilişkin olarak Cenevre Sözleşmelerini, ek I. Protokolü, bu Sözleşmeyi ve ilgili ek Protokollerini uygulayacağını taahhüt etmesi halinde; veya

(b)Taraf Devletin Cenevre Sözleşmelerine ek I. Protokole taraf olmaması ve yukarıdaki (a) alt paragrafında değinilen otoritenin, çatışmaya ilişkin olarak Cenevre Sözleşmelerinin, bu Sözleşmenin ve ilgili Protokollerinin yükümlülüklerini kabul etmesi ve uygulaması halinde. Bu kabul etme ve uygulama çatışmayla ilgili olarak aşağıdaki sonuçları doğuracaktır:

(i) Cenevre Sözleşmeleri ile bu Sözleşme ve ilgili ek Protokollerini çatışmanın tarafları arasında hemen yürürlüğe girecek;

(ii) Sözkonusu otorite, Cenevre Sözleşmeleri ile bu Sözleşme ve ilgili ek Protokollerini açısından, bu sözleşmelere taraf bir Devlet ile aynı hak ve yükümlülükleri üstlenecek; ve

(iii) Cenevre Sözleşmeleri ile bu Sözleşme ve ilgili ek Protokollerini çatışmanın bütün tarafları için eşit derecede bağlayıcı olacaktır.

Taraf Devlet ve otorite karşılıklı olarak Cenevre Sözleşmesinin I. Ek Protokolünün yükümlülüklerini kabul etmeye ve uygulamaya da karar verebilirler.

Madde 8**Gözden geçirme ve değişiklikler**

1. (a) Taraf Devletlerin herbiri Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden sonra herhangi bir tarihte Sözleşme veya bağlı olduğu ek Protokollerin herhangi birinde değişiklik yapılmasını önerebilecektir. Her değişiklik önerisi Saklayıcı'ya iletilecek, o da bunu bütün Taraf Devletlere duyuracak ve önerinin ele alınması için bir konferansın toplanması konusundaki görüşlerini soracaktır. 18 Taraf Devletten az olmamak kaydıyla, Taraf Devletlerin çoğunluğunun uygun bulması halinde, Saklayıcı, bütün Taraf Devletlerin davet edileceği bir konferansı ivedilikle toplantıya çağıracaktır. Sözleşmeye taraf olmayan Devletler konferansa gözlemci olarak davet edileceklerdir.

(b) Bu Konferans, Sözleşmede önerilecek değişikliklerin sadece Taraf Devletler tarafından ve belirli bir ek Protokole ilişkin değişikliklerin sadece o Protokole bağlı olan Taraf Devletler tarafından kabul edilmesi şartıyla, bu Sözleşme ve ek Protokollerinin yürürlüğe girdiği şekilde yürürlüğe girecek olan değişiklikleri kabul edebilir.

2.(a) Taraf Devletlerin her biri Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden sonra herhangi bir tarihte mevcut ek Protokollerde yer almayan konvansiyonel silah kategorilerine ilişkin ek Protokoller önerebilir. Her ek Protokol önerisi Saklayıcı'ya iletilecek, Saklayıcı da bunu, bu Maddenin 1 (a) alt paragrafına uygun olarak bütün Taraf Devletlere duyuracaktır. 18 Taraf Devletten az olmamak kaydıyla, Taraf Devletlerin çoğunluğunun uygun bulması halinde, Saklayıcı, bütün Taraf Devletlerin davet edileceği bir konferansı ivedilikle toplantıya çağıracaktır.

(b) Konferans, konferansta temsil edilen tüm Devletlerin katılımıyla, bu Sözleşme ile aynı şekilde kabul edilecek olan ek Protokollerin, Sözleşmenin 5. Maddesinin 3. ve 4. paragraflarında belirtildiği şekilde Sözleşmeye eklenmesine karar verebilir.

3. (a) Bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden 10 yıl sonra, bu Maddenin 1 (a) veya 2(a) alt paragraflarına uygun olarak bir Konferans toplanmaması halinde, her Taraf Devlet, Saklayıcı'dan bu Sözleşmenin ve ek Protokollerinin kapsamını ve uygulanmasını gözden geçirmek ve bu Sözleşme veya mevcut Protokollerine değişiklik önerilerini görüşmek üzere bir Konferans toplamasını isteyebilir. Bu Sözleşmeye taraf olmayan Devletler konferansa gözlemci olarak davet edileceklerdir. Konferans, yukarıdaki 1 (b) alt paragrafına uygun olarak kabul edilip yürürlüğe girecek olan değişiklikler üzerinde mutabık kalabilir.

(b) Konferansta, mevcut ek Protokollerde yer almayan konvansiyonel silah kategorilerine ilişkin ek Protokol önerileri de görüşülebilecektir. Konferansta temsil edilen her Devlet bu görüşmelere tam olarak katılabilecektir. Ek Protokoller bu Sözleşme ile aynı şekilde kabul edilerek ona eklenecek ve Sözleşmenin 5. Maddesinin 3. ve 4. paragraflarında belirtildiği şekilde yürürlüğe girecektir.

(c) Konferans, bu maddenin 3 (a) alt paragrafında değinilen benzer süreden sonra bu maddenin 1 (a) ya da 2 (a) alt paragraflarına uygun olarak bir konferans toplanmadığı takdirde, bir Taraf Devletin isteğiyle başka bir konferans daha toplanmasının öngörölülüp öngörölmemesini değerlendirebilir.

Madde 9

Çekilme

1. Her bir Taraf Devlet, Saklayıcı'ya bildirerek bu Sözleşmeden veya ek Protokollerinden çekilebilir.

2. Çekilme, ancak çekilmeyle ilgili belgelerin Saklayıcı tarafından alınmasından bir yıl sonra yürürlüğe girecektir. Bununla birlikte, bir yıllık süre dolduğunda çekilen Taraf Devletin 1. Maddede değinilen durumlardan biriyle karşı karşıya kalması halinde, Taraf Devlet, silahlı çatışma ya da işgal sonuçlanana kadar, her hal ve kârda silahlı çatışmaya uygulanabilir uluslararası hukuk kurallarının koruduğu kişilerin salıverilmesi, ölkelerine geri dönmesi ya da yerlerine yerleştirilmesine ilişkin işlemlerin bitimine kadar ve Sözleşmeye ekli Protokollerden herhangi birinin, Birleşmiş Milletler güçleri ya da misyonlarınca ilgili bölgede barışı koruma, gözlem ya da benzeri bir görev üstlenmesine ilişkin hüküm içermesi durumunda, bu görevlerin sona ermesine kadar, bu Sözleşmenin ve ilgili ek Protokollerinin yükümlölükleriyle bağlı olmaya devam edecektir.

3. Bu Sözleşmeden çekilme, çekilen Taraf Devletin bağlı olduğu tüm ek Protokolleri de kapsayacaktır.

4. Çekilme, sadece çekilen Taraf Devlet için hüküm doğuracaktır.

5. Bir Taraf Devletin Sözleşmeden çekilmesi, çekilmenin yürürlüğe girmesinden önce silahlı çatışma sebebiyle gerçekleştirilen eylemlere ilişkin bu Sözleşmeden ve ek Protokollerinden kaynaklanan yükümlölüklerini etkilemeyecektir.

Madde 10

Saklayıcı

1. Bu Sözleşmenin ve ek Protokollerinin Saklayıcı'sı Birleşmiş Milletler Genel Sekreteridir.

2. Saklayıcı, olağan görevlerinin yanısıra, tüm Devletleri aşağıdaki hususlarda bilgilendirecektir :

(a) Bu Sözleşmeye 3. Madde çerçevesinde atılan imzalar;

(b) Bu Sözleşmenin 4. Maddesi çerçevesinde onaylama, kabul etme, uygun bulma veya katılma belgelerinin teslim edilmesi;

(c) Devletlerin 4. Madde çerçevesinde ek Protokollerle bağlı olma rızalarını bildirmeleri;

(d) 5 inci Madde çerçevesinde bu Sözleşmenin ve ek Protokollerinin her birinin yürürlüğe gitme tarihleri; ve

(e) 9. Madde çerçevesinde alınan çekilme bildirimleri ve yürürlük tarihleri.

5250

21.10.2004

Madde 11**Geçerli metinler**

Bu Sözleşmenin ve ek Protokollerinin, her biri eşit derecede geçerli olan Arapça, Çince, İngilizce, Fransızca, Rusça ve İspanyolca asıl nüshaları, onaylanmış gerçek kopyalarını tüm Devletlere iletecek olan Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri tarafından saklanacaktır.

5250

21.10.2004

**TESPİT EDİLEMİYEN PARÇACIKLAR HAKKINDA PROTOKOL
(PROTOKOL I)**

Asıl etkisini, insan vücuduna girdiğinde X ışınları ile dahi tespit edilemeyen küçük parçacıklar vasıtasıyla yaralamak suretiyle gösteren her türlü silahın kullanımı yasaktır.

**3 MAYIS 1996 TARİHİNDE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLERİ DE KAPSAYACAK
ŞEKİLDE, MAYINLARIN, BUBİ TUZAKLARININ VE DİĞER TEÇHİZATIN
YASAKLANMASI VEYA SINIRLANDIRILMASI HAKKINDA, SÖZLEŞMEYE
EK PROTOKOL**

(3 MAYIS 1996 TARİHİNDE DEĞİŞTİRİLDİĞİ ŞEKLİYLE PROTOKOL II)

Madde 1 : Değiştirilmiş Protokol

Aşırı Derecede Yaralayan ve Ayırım Gözetmeyen Etkileri Bulunan Belirli Konvansiyonel Silahların Kullanımının Yasaklanması veya Sınırlandırılması Sözleşmesi'nin (Sözleşme) eki olan Mayınların, Bubi Tuzaklarının ve Diğer Teçhizatın Yasaklanması veya Sınırlandırılması Hakkında Protokol (Protokol II) değiştirilmiştir. Değiştirilmiş Protokolün metni aşağıdaki gibidir:

**MAYINLARIN, BUBİ TUZAKLARININ VE DİĞER TEÇHİZATIN
YASAKLANMASI VEYA SINIRLANDIRILMASI HAKKINDA PROTOKOL
(3 MAYIS 1996 TARİHİNDE DEĞİŞTİRİLDİĞİ ŞEKLİYLE PROTOKOL II)**

Madde I

Uygulama alanı

1.Bu Protokol, denizlerde ve iç su yollarında gemilere karşı kullanılanlar hariç, yasaklanmış sahillere, su yollarına ve ırmak geçişlerine döşenen mayınlar ise dahil olmak üzere mayınların, bubi tuzaklarının ve diğer teçhizatın bu Protokolde ifade edildiği şekilde karada kullanılması ile ilgilidir.

2.Bu Protokol, bu Sözleşmenin 1. Maddesinde bahsedilen durumlara ilave olarak, 12 Ağustos 1949 tarihli Cenevre Sözleşmelerinin ortak 3. Maddesinde sözü edilen durumlarda uygulanır. Bu Protokol, silahlı çatışma olmayan ayaklanma, münferit ve gelişigüzel şiddet eylemleri ve benzer nitelikteki eylemler gibi iç karışıklıklar ve gerginliklerde uygulanmayacaktır.

3.Taraf Devletlerden birinin topraklarında vuku bulan uluslararası mahiyette olmayan bir silahlı çatışma durumunda, çatışmaya taraf olanlar bu Protokolde belirlenen yasaklama ve sınırlamalara uymakla yükümlü olacaklardır.

4.Bu Protokoldeki hiçbir husus, meşru yollarla Devlet içinde hukuk ve düzeni korumaya veya yeniden tesis etmeye veya ulusal birliği ve Devletin toprak bütünlüğünü savunmaya çalışan bir Devletin egemenliğini veya Hükümetin sorumluluğunu etki altına almak amacıyla kullanılamaz.

5.Bu Protokoldeki hiçbir husus, her ne sebeple olursa olsun, silahlı çatışmaya veya topraklarında çatışma olan Taraf Devletin iç veya dış işlerine müdahale etmek için, doğrudan veya dolaylı şekilde bir gerekçe olarak kullanılamaz.

6.Bu Protokolü kabul eden Taraf Devletlerden biri olmayıp da, bir çatışmanın tarafı olanlara bu Protokolün hükümlerinin uygulanması, çatışmaya taraf olanların hukuki statülerini veya ihtilafı arazinin hukuki statüsünü, açık veya zımni olarak değiştirmeyecektir.

Madde 2

Tanımlar

Bu Protokolün amacına uygun olarak:

1."Mayın", toprağın veya diğer yüzeylerin altına, üzerine veya yüzeye yakın yere yerleştirilmiş ve bir insanın veya aracın mevcudiyeti, yaklaşması veya temas etmesi neticesinde patlayacak şekilde tasarlanmış bir mühimmat anlamına gelir.

2."Uzaktan fırlatılan mayın", doğrudan döşenmemiş, top, füze, roket, havan veya benzeri araçlarla fırlatılan veya uçaktan atılan mayın anlamına gelir. Karada konuşlu 500 metreden az menzili bulunan sistemlerden fırlatılan mayınlar, bu Protokolün 5. Maddesi ve ilgili diğer maddelerine uygun olarak kullanıldıkları takdirde, uzaktan fırlatılan mayın olarak telakki edilmez.

3."Anti-personel mayın", bir insanın mevcudiyeti, yaklaşması veya temas etmesi neticesinde patlamak üzere tasarlanmış ve bir veya birden fazla insanı sakat bırakacak, yaralayacak veya öldürecek mayın anlamına gelir.

4."Bubi tuzağı", bir insanın görünürde zararsız olan bir nesneye dokunması veya yaklaşması veya görünürde güvenli olan bir eylemi yapması neticesinde, beklenmedik bir şekilde faaliyete geçen, öldürmek ve yaralamak üzere tasarlanmış, imal edilmiş veya uyarlanmış her türlü cihaz veya malzeme anlamına gelir.

5."Diğer teçhizat", öldürmek, yaralamak veya zarar vermek üzere tasarlanmış ve elle veya uzaktan kumanda ile harekete geçirilen veya belli bir zamanın geçmesinin ardından otomatik olarak harekete geçen, özel imal edilmiş patlayıcı cihazlar da dahil olmak üzere, elle yerleştirilmiş mühimmat ve teçhizat anlamına gelir.

6."Askeri hedef, hedef olarak, yapısı, yeri, amacı veya kullanımı askeri harekate önemli bir katkı sağlayan ve o anın koşulları çerçevesinde, bir kısmının veya bütünüünün imhası, ele geçirilmesi veya zararsız hale getirilmesi kesin bir askeri üstünlük sağlayan herhangi bir hedef anlamına gelir.

7."Sivil hedefler", bu maddenin 6. paragrafında tanımlanan askeri hedefler dışında kalan tüm nesnelere dir.

8."Mayın tarlası", mayın döşenmiş olan belirlenmiş arazi; "mayınlı arazi" ise mayın mevcudiyeti nedeniyle tehlikeli olan arazidir. "Sahte mayın tarlası" mayın tarlasını andıran ancak mayın bulunmayan arazidir. "Mayın tarlası" ifadesi, sahte mayın tarlalarını da kapsamaktadır.

9."Kaydetme", resmi kayıtlarda yer vermek üzere, mayın tarlalarının, mayınlı arazilerin, mayınların, bubi tuzaklarının ve diğer teçhizatın yerlerinin tespitini kolaylaştıracak mevcut tüm bilginin temin edilmesini sağlayacak fiziksel, idari ve teknik uygulama anlamına gelir.

10."Otomatik infilak mekanizması", içine yerleştirildiği veya üstüne iliştirildiği mühimmatın infilak etmesini sağlayan, içeride veya iliştirilmiş bir şekilde bulunan ve otomatik olarak işleyen mekanizma anlamına gelir.

11. "Otomatik emniyet mekanizması", içine yerleştirildiği mühimmatı emniyete alan ve böylece kullanılmaz hale getiren, otomatik olarak işleyen, içeriye yerleştirilmiş mekanizma anlamına gelir.

12."Otomatik devreden çıkarma", batarya gibi mühimmatın işlemesi için elzem olan bir parçayı, geri dönüşü olmayacak bir şekilde tüketmek suretiyle, bir mühimmatın işlemez hale getirilmesi anlamına gelir.

13."Uzaktan kumanda", belli bir mesafeden komuta etmek suretiyle kontrol anlamına gelir.

14."Tuzaklama fünyesi", mayına müdahale edilmek istendiğinde aktif hale gelen, mayının bir parçası olarak veya mayına bağlı, iliştirilmiş veya mayının altına yerleştirilmiş şekilde bulunan, mayını korumayı amaçlayan cihaz anlamına gelir.

15."Transfer", mayınların ülke topraklarının içine veya dışına sevkedilmesine ilave olarak, ülke toprakları içerisinde mayınlar üzerindeki mülkiyetin ve kontrolün devredilmesini de kapsar, ancak, mayın döşenmiş arazinin intikalini içermez.

Madde 3

Mayınların, bubi tuzaklarının ve diğer teçhizatın kullanılmasıyla ilgili genel sınırlamalar

1. Bu madde

(a) mayınlar,

(b) bubi tuzakları ve

(c) diğer teçhizata uygulanır.

2. Bu Protokol uyarınca, her bir Taraf Devlet veya çatışmanın tarafı, kendisince döşenmiş olan tüm mayınlardan, bubi tuzaklarından ve diğer teçhizattan sorumlu olup, bu Protokolün 10. maddesinde belirtildiği şekilde bunları temizlemeyi, sökmeyi, imha veya muhafaza etmeyi taahhüt eder.

3. Aşırı derecede yaralayıcı ve gereksiz acı veren nitelikteki mayınların, bubi tuzaklarının ve diğer teçhizatın hangi koşulda olursa olsun kullanılması yasaklanmıştır.

4.Bu maddenin uygulama kapsamındaki silahlar, Teknik Ek'te her bir kategori için belirlenmiş olan standartlara ve sınırlamalara kesinlikle uyumlu olacaktır.

5.Yaygın bir şekilde kullanılan mayın detektörleri ile yürütülen normal bir tarama faaliyeti sırasında, detektörün manyetik etkisi veya temas gerektirmeyen başka bir etkisi dolayısıyla infilak edecek şekilde tasarlanmış bir mekanizma veya cihaz yerleştirilmiş mayınların, bubi tuzaklarının ve diğer teçhizatın kullanılması yasaklanmıştır.

6.Mayının işlevini yitirmesinden sonra dahi işleme yeteneğine sahip tuzaklama fiyvesi ile teçhiz edilmiş, kendi kendini devreden çıkaran mayın kullanımı yasaklanmıştır.

7. Hangi koşulda olursa olsun, bu maddenin uygulama kapsamındaki silahların, saldırı, savunma veya karşı saldırı şeklinde, sivil halka veya sivil bireylere veya sivil hedeflere karşı kullanılması yasaklanmıştır.

8.Bu Maddenin uygulama kapsamındaki silahların ayırım gözetmeden kullanılması yasaklanmıştır. Ayırım gözetmeyen kullanım, bu silahların aşağıdaki şekillerde kullanımındır:

(a) askeri bir hedefte veya ona karşı doğrultulmuş değilse. Bir ibadet yeri, bir ev, herhangi bir yaşama alanı veya okul gibi normal koşullarda sivil amaçlara tahsis edilmiş bulunan bir hedefin, askeri harekate önemli bir katkısı olup olmadığı konusunda bir şüphe mevcut olması halinde, bu mekanın askeri amaçlarla kullanılmadığı varsayılacaktır.

(b)özel bir askeri hedefe yönelmemiş bir fırlatma yöntemi veya vasıtası kullanıyorsa; veya

(c)beklenen somut ve doğrudan askeri faydaya kıyasla, aşırı olarak nitelendirilebilecek ve beklenmedik şekilde sivil can kaybına, sivillerin yaralanmasına, sivil hedeflere zarar gelmesine veya bunların birçoğuna yol açabilecekse.

9.Aynı yoğunlukta sivil halk ve sivil hedeflerin de yer aldığı, açık bir şekilde sınırları belirlenmiş farklı askeri hedeflerin bulunduğu bir şehir, kasaba, köy veya diğer bir bölge tek bir askeri hedef olarak değerlendirilmeyecektir.

10.Bu maddenin uygulama kapsamındaki silahların etkilerinden sivil halkı korumak üzere olası tüm önlemler alınacaktır. Olası önlemler, insani ve askeri mülhazalar da dahil olmak üzere, o anın tüm koşulları dikkate alınmak suretiyle uygulanabilir veya uygulanması mümkün olan tüm önlemlerdir. Bu koşullar, aşağıda kayıtlı olanlarla sınırlı olmamak koşuluyla, şunları kapsamaktadır:

(a) mayın tarlası mevcudiyetini koruduğu süre boyunca, mayınların sivil halk üzerine olan kısa ve uzun dönemli etkisi;

(b) sivilleri korumaya yönelik olası tedbirler (örneğin, mayınlı arazinin çit ile çevrilmesi, işaretler, uyarı ve gözleme faaliyeti);

(c)kullanılabilecek alternatiflerin mevcudiyeti ve bu alternatiflerin kullanılma imkanı; ve

(d)bir mayın tarlası için gerekli kısa ve uzun dönemli askeri ihtiyaçlar.

11.Mayınların, bubi tuzaklarının ve diğer teçhizatın sivil halkı etkileyebilecek şekilde döşenmesi halinde, koşullar elverdiği ölçüde, etkili seviyede ön uyarıda bulunulacaktır.

Madde 4**Anti-personel mayınların kullanılmasının sınırlandırılması**

Teknik Ekin 2. paragrafında belirlendiği şekilde, yeri belirlenemeyen anti-personel mayınların kullanılması yasaklanmıştır.

Madde 5**Uzaktan fırlatılan mayınlar dışındaki anti-personel mayınların kullanılmasının sınırlandırılması**

1. Bu Madde uzaktan fırlatılan mayınlar dışındaki anti-personel mayınlara uygulanır.

2. Teknik Ek'te yeralan otomatik infilak ve otomatik devreden çıkarma koşulları ile uyumlu olmayan, bu Madde kapsamındaki silahların kullanılması aşağıdaki istisnalar hariç yasaklanmıştır:

(a) bu tür silahların, sivil halkın etkili bir şekilde uzak tutulmasını temin etmek üzere, askeri personel tarafından gözetlenen ve çit veya başka araçlarla korunan, sınırları işaretle belirlenmiş bir alana yerleştirilmesi halinde. İşaretleme ayırt edilebilir ve kalıcı bir karakterde ve belirlenmiş alana girmek üzere olan kişinin görebileceği şekilde olmalıdır; ve

(b) Arazi, işbu Maddede öngörülen koruma koşullarının idamesi ve bilahare bu silahların temizlenmesi için sorumluluğu kabul eden bir başka Devletin kuvvetlerine devredilmediği takdirde, bu tür silahların arazi terk edilmeden önce temizlenmesi halinde.

3. Düşman hareketi neticesinde sözkonusu alanın kontrolünün kuvvet zoruyla kaybedilmesi durumunda, doğrudan doğruya maruz kalınan düşman askeri hareketi sebebiyle sözkonusu hükümleri uygulamanın mümkün olmadığı durumlar dahil, belirtilen hükümlerin uygulanmasının imkân dahilinde olmaması halinde, çatışma içerisindeki bir Taraf bu maddenin 2 (a) ve 2 (b) alt paragraflarında kayıtlı hükümlerle bağlı değildir. Eğer anılan Taraf sözkonusu arazinin kontrolünü tekrar kazanırsa, bu maddenin 2 (a) ve 2 (b) alt paragraflarında kayıtlı hükümleri uygulamaya devam edecektir.

4. Eğer çatışma içerisindeki Taraflardan birinin kuvvetleri, bu maddenin konusu olan silahların döşenmiş olduğu bir arazinin kontrolünü eline geçirirse, bu kuvvetler, bu tür silahlar temizleninceye kadar, bu Maddenin öngördüğü korumayı, mümkün olan en üst düzeyde devam ettirecek ve gerekiyorsa böyle bir korumayı oluşturacaktır.

5. İşaretlenmiş arazinin sınırlarını tespit etmeye yarayan teçhizat, sistem veya malzemenin yetkisiz bir şekilde ortadan kaldırılmasını, zarara uğramasını, imhasını veya saklanması önlemek için mümkün olan tüm olası tedbirler alınacaktır.

6. 90 dereceden dar bir açıyla yatay bir yay oluşturacak şekilde parça fırlatan ve zemin üstüne veya daha yükseğe yerleştirilen bu Madde kapsamına giren silahlar:

(a) bunları yerleştiren askeri birliğin hemen yanında bulunmaları ve

5250

21.10.2004

(b)arazinin, sivil halkın bölge dışında tutulmasını teminen askeri personel tarafından gözetilmesi halinde, bu Maddenin 2 (a) alt paragrafında öngörülen tedbirler uygulanmadan en fazla 72 saat süreyle kullanılabilirler.

Madde 6

Uzaktan fırlatılan mayınların kullanılmasının sınırlandırılması

1.Teknik Ekin 1 (b) alt paragrafına uygun olarak kaydedilmedikleri takdirde uzaktan fırlatılan mayınların kullanılması yasaktır.

2.Teknik Ek'te yeralan otomatik infilak ve otomatik devreden çıkarma koşulları ile uyumlu olmayan, uzaktan fırlatılan anti-personel mayınların kullanılması yasaktır.

3.Mümkün olan ölçülerde, otomatik infilak veya otomatik emniyet mekanizması ile donatılmaması ve yerleştirildiğindeki askeri amaca hizmet etmediği zaman bir mayın olarak işlevi sona erecek şekilde tasarlanmış yedek bir otomatik devreden çıkarma özelliği bulunmaması halinde, anti-personel mayınlar dışındaki uzaktan fırlatılan mayınların kullanılması yasaktır.

4.Uzaktan fırlatılan mayınların sivil halkı etkileyecek biçimde fırlatılması veya atılması sözkonusu olursa, koşullar elverdiği takdirde, etkili şekilde ön uyarıda bulunulacaktır.

Madde 7

Bubi tuzaklarının ve diğer teçhizatın kullanılmasının yasaklanması

1. Hıyanet ve ihanetle ilgili bir silahlı çatışmaya uygulanan uluslararası hukuk kurallarına hâle getirmemek üzere, hangi koşulda olursa olsun bubi tuzaklarının veya diğer teçhizatın aşağıdaki durumlarla herhangi bir şekilde ilgili veya bağlantılı bir şekilde kullanılması yasaktır.

- (a) uluslararası kabul görmüş koruyucu amblemler, işaret tabelaları veya işaretler;
- (b) hasta, yaralı veya ölü insanlar;
- (c) defin alanları veya cenazelerin yakıldığı yerler veya mezarlar;
- (d) tıbbi tesisler, tıp cihazları, tıbbi ürünler veya tıbbi ulaşım;
- (e) çocuk oyuncakları veya diğer taşınabilir nesnelere veya özellikle çocukların beslenmesi, sağlığı, hijyeni, giyinmesi veya eğitimi için tasarlanmış ürünler;
- (f) yiyecek veya içecek;
- (g) askeri kuruluşlarda, askeri yerleşimlerde veya askeri depolarda bulunanlar hariç mutfak alet veya edevatı;
- (h) açıkça dini amaçlı olduğu anlaşılan nesnelere;
- (i) toplumların kültürel ve manevi mirasını oluşturan tarihi anıtlar, sanat ürünleri veya ibadet yerleri; veya
- (j) hayvanlar veya hayvan ölümleri.

5250

21.10.2004

2.Bubi tuzaklarının veya diğer teçhizatın, özel olarak patlayıcı madde koymak için tasarlanmış ve yapılmış, zararsız-taşınabilir nesne görünümünde kullanılması yasaktır.

3.Madde 3'ün hükümlerine hanelerinden, aşağıda belirtilen koşullar haricinde, kara kuvvetleri arasında çarpışmanın bulunmadığı veya böyle bir çarpışmanın yakın bir gelecekte beklenmediği herhangi bir şehir, kasaba veya benzer bir sivil halk yoğunluğu bulunan diğer bölgelerde, bu Maddenin uygulama kapsamındaki silahların kullanılması yasaktır:

(a)askeri bir hedef üzerine veya yakınına konuşlandırılmışsa; veya

(b) uyarı nöbetçilerinin görevlendirilmesi, uyarı yazıları veya çit kurulması gibi, sivilleri silahların etkisinden korumak için önlemlerin alınmış olması.

Madde 8

Transferler

1.Bu Protokolün amaçlarının yerine getirilmesi için, Taraf Devletler:

(a)bu Protokolle kullanımı yasaklanan mayınları transfer etmeyeceklerdir;

(b)devlet olmayan veya yetkili devlet temsilcisi olmayan alıcılara herhangi bir mayını transfer etmeyeceklerdir;

(c) bu Protokolle kullanımı sınırlandırılmış mayınların transferinde teenniyle hareket edeceklerdir. Özellikle her bir Taraf Devlet, herhangi bir anti-personel mayını bu Protokole taraf olmayan devletlere, bu devletlerce Protokolün uygulanması kabul edilmediği sürece, transferini yapmama yükümlülüğünü üstlenir; ve

(d)bu Maddeye göre herhangi bir mayının transferinin, hem transfer eden hem alıcı devlet açısından, bu Protokolün ilgili hükümlerine ve uygulanan insancıl hukuk normlarına uygunluğunu sağlayacaklardır.

2. Bir Taraf Devlet belirli bazı mayınların kullanımına ilişkin Teknik Ek'te belirtilen özel hükümlerin yerine getirilmesini ertelemeye karar verdiği takdirde, bu maddenin 1 (a) alt paragrafı sözkonusu mayınlara uygulanacaktır.

3.Tüm Taraf Devletler, bu Protokolün yürürlüğe girmesine kadar, bu maddenin 1 (a) alt paragrafına uygun olmayan faaliyetlerden kaçınacaklardır.

Madde 9

Mayın tarlası, mayınlı araziler, mayınlar, bubi tuzakları ve diğer teçhizat hakkındaki bilgilerin kaydedilmesi ve kullanımı

1.Mayın tarlası, mayınlı araziler, mayınlar, bubi tuzakları ve diğer teçhizat hakkındaki bilgiler, Teknik Ekin hükümlerine göre kaydedilecektir.

2.Tüm bu bilgiler, bir çatışmanın tarafı olan devletlerce saklanacak ve çatışmanın sona ermesini takiben, kontrolleri altında tutulan bölgelerdeki mayın tarlası, mayınlı araziler, mayınlar, bubi tuzakları ve diğer teçhizatın sivillerin etkilenmesini önlemek için, bilginin kullanımı dahil olmak üzere, gerekli ve uygun tüm önlemleri geciktirmeden alacaklardır.

Anılan Devletler aynı zamanda, çatışmanın diğer tarafına veya taraflarına ve Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne, artık kontrolleri altında olmayan bölgelerde kendileri tarafından oluşturulmuş mayın tarlası, mayınlı araziler, mayınlar, bubi tuzakları ve diğer teçhizat hakkındaki bilgileri ileteceklerdir; bununla birlikte, karşılıklılık ilkesi çerçevesinde, çatışma taraflarından biri çatışma taraflarından diğerinin toprakları üzerindeyse, güvenlik çıkarları gerektirdiği takdirde, taraflar birbirlerinin topraklarından çıkana kadar, her iki taraf da bu bilgileri Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'nden ve diğer taraftan saklayabilir. Tarafların diğerinin toprağından çekilmesi durumunda, saklanan bilgiler, güvenlik çıkarları izin vermez açıklanmalıdır. Mümkün olduğu takdirde, çatışmanın tarafları, karşılıklı anlaşmayla, her iki tarafın güvenlik çıkarlarıyla tutarlı olacak şekilde, mümkün olan en erken zamanda bu bilgilerin açıklanmasını sağlayacaklardır.

3. Bu Madde bu Protokolün 10 ve 12. Maddelerinin hükümlerine hael getirmez.

Madde 10

Mayın tarlası, mayınlı araziler, mayınlar, bubi tuzakları ve diğer teçhizatın kaldırılması ve uluslararası işbirliği

1.Çatışmanın sona ermesini takiben, tüm mayın tarlası, mayınlı araziler, mayınlar, bubi tuzakları ve diğer teçhizat bu Protokolün 3. Maddesi ve 5. Maddesinin 2. paragrafına uygun olarak gecikmeden temizlenmeli, kaldırılmalı, imha edilmeli veya muhafaza edilmelidir.

2.Taraf Devletlerin ve çatışmanın taraflarının, kontrolleri altındaki bölgelerdeki mayın tarlası, mayınlı araziler, mayınlar, bubi tuzakları ve diğer teçhizata ilişkin olarak sorumluluğı bulunmaktadır.

3.Devletler, artık kontrolü altında olmayan bölgelerde kendisi tarafından oluşturulmuş mayın tarlası, mayınlı araziler, mayınlar, bubi tuzakları ve diğer teçhizat hakkında, bu bölgeleri kontrolü altında bulunduran devlete, bu Maddenin 2. paragrafında sözedilen sorumluluğun yerine getirilmesi için, karşı tarafın izin verdiği ölçüde, gerekli teknik ve maddi yardımı sağlamalıdır.

4.Taraflar, gerek duyulduğu her zaman, kendi aralarında ve uygun olduğu takdirde diğer Devletlerle ve uluslararası örgütlerle, sözkonusu sorumluluğun yerine getirilmesi için uygun şartlarda, gerekli ortak operasyonların gerçekleştirilmesi dahil olmak üzere, teknik ve maddi yardım hükümleri hakkında uzlaşmaya varmaya gayret edeceklerdir.

Madde 11

Teknolojik işbirliği ve yardım

1.Her bir Taraf Devlet, bu Protokolün uygulanması ve mayın temizleme araçlarıyla ilgili olarak azami ölçüde teçhizat, malzeme, bilimsel ve teknolojik bilgi değişimini kolaylaştıracak ve bu değişime katılma hakkına sahip olacaktır. Taraf Devletler, özellikle, insani amaçlarla mayın temizleme malzemesi ve ilgili teknolojik bilginin tedarik edilmesinde gereksiz kısıtlamalar uygulamayacaklardır.

5250

21.10.2004

2. Her bir Taraf Devlet, Birleşmiş Milletler Sisteminde oluşturulan mayın temizleme veritabanına, özellikle çeşitli mayın temizleme araçları ve teknolojileri, uzman listeleri, uzman temsilcileri veya mayın temizleme alanındaki ulusal temas noktalarına ilişkin bilgi sağlayacaktır.

3. İmkânı olan her bir Taraf Devlet, Birleşmiş Milletler Sistemi veya diğer uluslararası kuruluşlar yoluyla veya ikili temelde mayın temizleme alanında yardım sağlayacak, veya Birleşmiş Milletler Mayın Temizleme Gönüllü Fonuna katkıda bulunacaktır.

4. Taraf Devletlerin, gerekli bilgilerle donanmış yardım talepleri, Birleşmiş Milletler'e, diğer uygun kuruluşlara veya diğer devletlere sunulabilir. Bu konudaki başvurular, anılan talebi tüm Taraf Devletlere ve ilgili uluslararası örgütlere iletecek olan Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne yapılabilir.

5. Birleşmiş Milletler'e sunulan talepler hakkında, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri, imkanları dahilinde, durumu değerlendirmek üzere uygun adımlar atabilir ve talep eden Taraf Devlet ile işbirliği halinde, mayın temizleme veya Protokolün uygulanması konusunda ne tür bir ihtiyaç duyulduğunu belirler. Genel Sekreter, Taraf Devletlere, bu gibi değerlendirmelerin yanı sıra ihtiyaç duyulan yardımın türü ve alanı hakkında da bilgi verebilir.

6. Taraf Devletler, anayasal ve diğer hukuki düzenlemelerine aykırı olmamak kaydıyla, bu Protokolde yer alan ilgili yasaklamalar ve sınırlamaların uygulanmasını kolaylaştırmak amacıyla işbirliği ve teknoloji transferi yapacaktır.

7. Her bir Taraf Devlet, diğer bir Taraf Devletten, Teknik Ek'te bahsedilen erteleme süresini kısaltmak amacıyla, olabilecek sahalarda, silah teknolojisi dışında, gerekli ve tedarik edilebilecek belirli bir teknoloji hakkında teknik yardım talep etme ve alma hakkına sahiptir.

Madde 12

Mayın tarlası, mayınlı araziler, mayınlar, bubi tuzakları ve diğer teçhizatın etkilerinden koruma

I. Uygulama

(a) Bu Maddenin 2 (a) (i) alt paragrafında atıfta bulunulan kuvvet ve misyonların haricinde, bu Madde yalnızca, toprakları üzerinde faaliyette bulunan Taraf Devletin mutabakatı çerçevesinde bir bölgede çalışmakta olan misyonlar için geçerlidir.

(b) Bu maddenin hükümlerinin, Taraf Devlet olmayan çatışan taraflara uygulanması, tarafların veya tartışmalı toprakların hukuki statüsünü, açık veya zımni bir şekilde değiştirmemelidir.

(c) Bu Maddenin hükümleri, bu Maddeye uygun şekilde çalışmakta olan personel için daha yüksek bir seviyede koruma sağlayan, varolan uluslararası insani hukuka, veya uygulanabilir diğer uluslararası belgelere, veya Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin kararlarına hâle getirmemektedir.

5250

21.10.2004

2. Barışı koruma ve belirli diğer kuvvetler ve misyonlar (a) Bu paragraf aşağıdakilere uygulanır:

(i) Birleşmiş Milletler Şartı uyarınca herhangi bir bölgede barışı koruma, gözlem veya benzer görevleri yerine getiren Birleşmiş Milletler gücü veya misyonu; ve

(ii) Birleşmiş Milletler Şartı'nın VIII. Bölümüne göre oluşturulmuş ve bir çatışma bölgesinde görev yapmakta olan herhangi bir misyon.

(b) Bu paragraf gereğince, bir kuvvet veya misyonun başındaki görevli talep ettiği takdirde, her bir Taraf Devlet veya çatışmanın tarafı aşağıdakileri yerine getirecektir:

(i) kontrolü altındaki herhangi bir bölgede bulunan mayın tarlası, mayınlı araziler, mayınlar, bubi tuzakları ve diğer teçhizatın etkilerinden korumak için mümkün olduğu ölçüde gerekli önlemleri alacaktır.

(ii) bu personeli etkili bir şekilde korumak için gerekliyse bölgedeki tüm mayın tarlası, mayınlı araziler, mayınlar, bubi tuzakları ve diğer teçhizatı kaldıracak veya zarar vermesini önleyecektir.

(iii) Kuvvetin veya misyonun başındaki görevliye, kuvvet veya misyonun görev yapmakta olduğu bölgedeki bilinen tüm mayın tarlası, mayınlı araziler, mayınlar, bubi tuzakları ve diğer teçhizatın yeri hakkında bilgi verecek ve olabildiği ölçüde bu gibi mayın tarlası, mayınlı araziler, mayınlar, bubi tuzakları ve diğer teçhizata ilişkin elindeki tüm bilgileri kuvvetin veya misyonun başındaki görevliye verecektir.

3. Birleşmiş Milletler Sisteminin insani veya veri toplama misyonları

(a) Bu paragraf Birleşmiş Milletlerin herhangi bir insani veya bilgi toplama misyonu için uygulanır.

(b) Bu paragrafın uygulandığı, bir kuvvet veya misyonun başındaki görevli talep ettiği takdirde, her bir Taraf Devlet veya çatışmanın tarafı aşağıdakileri yerine getirecektir:

(i) misyon personeline bu Maddenin (2) (b) (i) alt paragrafında yer alan korumayı sağlamak.

(ii) misyonun görevlerini yerine getirmesi için kontrolü altındaki bir bölgeye girmesi veya bölgeden geçmesi gerekmesi durumunda, personele bu bölgeye veya bölgeden güvenli bir geçiş sağlamak için:

(aa) misyonun başındaki görevliye, devam eden çatışmalar engel olmadığı sürece, varsa bu bölgeden güvenli geçiş güzergahı hakkında bilgi verecek; veya

(bb) (aa) alt paragrafına göre güvenli bir güzergaha ilişkin bilgi sağlanmadıysa, mümkün ve gerekli olduğu ölçüde, mayın tarlasında bir geçit açacaktır.

5250

21.10.2004

4.Uluslararası Kızılhaç Komitesi Misyonları

(a) Bu paragraf, 12 Ağustos 1949 tarihli Cenevre Antlaşmaları ve uygulanması halinde Ek Protokolleri gereğince, evsahibi Devlet veya Devletlerin mutabakatı altında faaliyet gösteren Uluslararası Kızılhaç Komitesinin herhangi bir misyonu için geçerlidir.

(b)Bu paragrafın uygulandığı, bir misyonun başındaki görevli talep ettiği takdirde, her bir Taraf Devlet veya çatışmanın tarafı aşağıdakileri yerine getirecektir:

(i) misyon personeline bu Maddenin (2)(b)(i) alt paragrafında yer alan korumayı sağlamak; ve

(ii) bu Maddenin 3(b)(ii) alt paragrafından yer alan önlemleri almak.

5.Diğer insani misyonlar ve araştırma misyonları

(a)Bu paragraf, bir çatışma bölgesinde veya bir çatışmanın mağdurlarına yardım etmek üzere faaliyet göstermekte olan, bu maddenin 2, 3 ve 4. paragraflarının kapsamına girmeyen, aşağıda isimleri kayıtlı misyonlar için geçerlidir:

(i) Ulusal Kızılhaç veya Kızılay örgütlerinin veya bunların uluslararası federasyonunun herhangi bir insani misyonu;

(ii) herhangi bir tarafsız insani mayın temizleme misyonu dahil olmak üzere, herhangi bir tarafsız insani örgüt; ve

(iii) 12 Ağustos 1949 tarihli Cenevre Anlaşmaları ve uygulandığı takdirde Ek Protokolleri gereğince kurulmuş olan herhangi bir araştırma misyonu.

(b)Bu paragrafın uygulandığı bir misyonun başındaki görevli talep ettiği takdirde, her bir Taraf Devlet veya çatışmanın tarafı, olabildiği ölçüde, aşağıdakileri yerine getirecektir:

(i) misyon personeline bu Maddenin (2) (b) (i) alt paragrafında yer alan korumayı sağlamak; ve

(ii) bu Maddenin 3 (b) (ii) alt paragrafından yer alan önlemleri almak.

6. Gizlilik

Bu Madde uyarınca sağlanan tüm bilgiler, bilgiyi alan tarafça tam bir gizlilik içinde korunacak ve bilgiyi veren tarafın açık onayı olmadıkça ilgili kuvvet veya misyon dışına çıkarılmayacaktır.

5250

21.10.2004

7.Yasa ve Yönetmeliklere Saygı

Bu maddede atıfta bulunulan kuvvet veya misyonlara iştirak eden personel, sahip oldukları dokunulmazlık ve ayrıcalıklar veya görevlerinin gerekliliklerine halel getirmeden, aşağıdaki hususları yerine getireceklerdir:

(a) evsahibi ülkenin yasalarına ve yönetmeliklerine saygı gösterecekler; ve

(b) görevlerinin tarafsızlığı ve uluslararası niteliğiyle uyumlu olmayan hareket ve faaliyetlerden kaçınacaklardır.

Madde 13**Taraf Devletlerin danışmaları**

1. Taraf Devletler, bu Protokolün uygulanmasıyla ilgili tüm konular hakkında birbirleriyle danışacak ve işbirliği yapacaklardır. Bu amaçla, her yıl bir Taraf Devletler Konferansı düzenlenecektir.

2. Yıllık Konferanslara katılım, üzerinde mutabık kalınan Usul Kurallarına göre belirlenecektir.

3. Konferansın çalışmaları aşağıdakileri içerecektir :

(a) Protokolün uygulanması ve statüsünün gözden geçirilmesi;

(b) Bu Maddenin 4. paragrafı çerçevesinde Taraf Devletlerce hazırlanan raporlardan kaynaklanan hususların ele alınması;

(c) Gözden Geçirme Konferanslarına hazırlık; ve

(d) Mayınların ayırım gözetmeyen etkilerinden sivillerin korunması için yeni teknolojilerin ele alınması.

4. Taraf Devletler, aşağıdaki konuların herhangi biri hakkında Saklayıcı'ya yıllık raporlar sunacak, Saklayıcı da bu raporları konferans öncesinde tüm Taraf Devletlere dağıtacaktır:

(a) bu Protokol hakkında Silahlı Kuvvetlere ve sivil halka bilgi verilmesi;

(b) mayın temizleme ve rehabilitasyon programları;

(c) bu Protokolün teknik gereklerini karşılamak amacıyla atılan adımlar ve bu konudaki diğer bilgiler;

(d) bu Protokole ilişkin mevzuat;

(e) uluslararası teknik bilgi değişimi, mayın temizleme alanında uluslararası işbirliği ve teknik işbirliği ve yardım konusunda alınan önlemler; ve

(f) diğer ilgili konular.

5250

21.10.2004

5.Taraf Devletler Konferansının masrafları, Birleşmiş Milletlerin katkı payları cetveline uygun şekilde, Taraf Devletler ve konferans çalışmalarına katılan Taraf olmayan Devletlerce karşılanacaktır.

Madde 14

Uyum

1.Her bir Taraf Devlet, bu Protokolün, hüküm sürdüğü veya kontrolü altında bulundurduğu topraklarda kişiler tarafından ihlal edilmesini önlemek ve durdurmak amacıyla, yasal ve diğer düzenlemeler dahil olmak üzere, uygun tüm önlemleri alacaktır.

2.Bu Maddenin 1. paragrafında bahsedilen önlemler, bir silahlı çatışma ile ilişkili durumlarda ve bu Protokolün hükümlerine aykırı olarak, isteyerek sivilleri öldüren veya sivillere zarar veren kişilere karşı cezai müeyyidelerin belirlenmesi ve bu kişilerin yargı önüne çıkarılması için uygun tedbirlerin alınmasını içermektedir.

3.Her bir Taraf Devlet, bu Protokolün hükümlerini yerine getirmek için, Silahlı Kuvvetlerinin ilgili askeri talimatları ve talimnamelerini yayınlamasını ve Silahlı Kuvvetler personelinin görev ve sorumluluklarıyla uyumlu şekilde eğitim almasını sağlayacaktır.

4.Taraf Devletler, bu Protokolün hükümlerinin yorumlanması ve uygulanması ile ilgili olarak ortaya çıkabilecek herhangi bir sorunun çözümü için, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri veya diğer uygun uluslararası yollar aracılığıyla, ikili düzeyde birbirleriyle danışmayı ve işbirliği yapmayı üstlenirler.

Teknik Ek

1. Kaydetmek

(a) Uzaktan fırlatılan mayınlar dışındaki mayınlar, mayın tarlası, mayınlı araziler, bubi tuzakları ve diğer teçhizatın yerlerinin kaydedilmesi aşağıdaki hükümlere uygun olarak yapılacaktır:

(i) mayın tarlası, mayınlı araziler, mayınlar, bubi tuzakları ve diğer teçhizatın yerleri, en azından iki referans noktasının koordinatları ve bu silahların konuşlandırıldığı bölgenin sözkonusu referans noktalarına göre tahmini boyutları verilmek suretiyle titizlikle belirlenmelidir;

(ii) haritalar, diyagramlar veya diğer kayıtlar, mayın tarlası, mayınlı araziler, mayınlar, bubi tuzakları ve diğer teçhizatın yerlerini, referans noktalarına göre gösterir şekilde hazırlanmalı ve bu kayıtlar sözkonusu yerlerin çevresini ve genişliğini de göstermelidir; ve

(iii) mayınların, bubi tuzaklarının ve diğer teçhizatın yerinin belirlenmesi ve temizlenmesi amacıyla haritalar, diyagramlar ve diğer kayıtlar, yerleştirilmiş olan tüm bu silahlar hakkında, türü, sayısı, yerleştirme metodu, fûnye tipi ve ömrü, yerleştirildiği tarih ve saati, (varsa) tuzaklama fûnyesi ve diğer ilgili tüm bilgiyi içermelidir. Mayın tarlası kayıtları, şerit işaretlerinin yeterli olduğu şeritli mayın tarlalarının dışında, olabildiğince her mayının kesin yerini göstermelidir. Her bir bubi tuzağının kesin yeri ve işleyiş mekanizması ayrı ayrı kaydedilmelidir.

(b) Uzaktan fırlatılan mayınların tahmini bölgesi ve konumu referans noktalarına (genelde köşe noktalarına) göre belirlenmeli ve ilk fırsatta konumları teyit edilmeli ve mümkün olan ilk fırsatta toprak üstünde işaretlenmelidir. Döşenmiş mayınların toplam sayısı ve tipi, döşeme işleminin tarih ve saati ve otomatik infilak süreleri de kaydedilmelidir.

(c) Kayıtların kopyaları, güvenliklerinin en iyi şekilde sağlanması için komuta zincirinin yeterli derecede yüksek bir seviyesinde korunma altına alınmalıdır.

(d) Bu Protokolün yürürlüğe girmesinden sonra üretilen mayınların kullanımı, mayınlar İngilizce veya ulusal dil/dillerde aşağıdaki bilgileri gösterecek şekilde işaretlenmemesi halinde, yasaklanmıştır:

- (i) üretici ülkenin ismi;
- (ii) üretim ayı ve yılı; ve
- (iii) seri veya lot numarası.

İşaretleme işlemi, olabildiğince görülebilir, okunabilir, kalıcı ve çevresel etkilere karşı dayanıklı yapılmalıdır.

2. Dedektörlerle tespitle ilgili özellikler:

(a) 1 Ocak 1997'den sonra üretilen anti-personel mayınlarda, genel olarak kullanılan teknik mayın tespit malzemelerinin mayını tespit etmesini sağlayacak ve 8 gramlık veya daha ağır tek bir demir kütleline vereceği sinyale eşdeğerde sinyal verecek bir malzemenin veya mekanizmanın, mayının yapısının içine monte edilmiş olması gerekmektedir.

5250

21.10.2004

(b)1 Ocak 1997'den önce üretilen anti-personel mayınlarda, genel olarak kullanılan teknik mayın tesbit malzemelerinin mayını tesbit etmesini sağlayacak ve 8 gramlık veya daha ağır tek bir demir kütleli vereceği sinyale eşdeğerde sinyal verecek bir malzemenin veya mekanizmanın, kolaylıkla sökülemeyecek şekilde, mayının yapısının içine monte edilmiş olması veya mayın döşenmeden önce mayın tesbit olunması gerekmektedir.

(c) Bir Taraf Devlet, (b) alt paragrafına hemen uyamayacağına karar verirse, Protokol ile yükümlü olacağına ilişkin niyet beyanı yapacağı zaman (b) alt paragrafının uygulamasını, bu Protokolün yürürlüğe girmesinden itibaren azami 9 yıllık bir süre için erteleyeceğini açıklayabilir. Taraf Devlet, bu süre zarfında, mümkün olabildiği ölçüde, bu şartlarla uyumlu olmayan anti-personel mayınların kullanımını azaltacaktır.

3. Otomatik infilak ve otomatik devreden çıkarma mekanizmalarıyla ilgili özellikler

(a) Otomatik infilak sistemine sahip uzaktan atılan tüm anti-personel mayınlar, döşenmesinden sonraki 30 gün içinde en fazla yüzde onu aktif durumda kalabilecek şekilde tasarlanmalı ve imal edilmeli ve her bir mayının otomatik infilak mekanizmasıyla birlikte bir destek otomatik devreden çıkarma sistemi bulunmalı ve otomatik infilak sistemi ile birlikte bu sistem sayesinde, yerleştirilmelerinden 120 gün sonra aktif mayınların en fazla binde biri mayın işlevini koruyabilmelidir.

(b) Bu Protokolün 5. Maddesinde tanımlanan, işaretlenmiş araziler dışında konuşlandırılmış uzaktan atılmayan tüm anti-personel mayınlar, (a) alt paragrafında yer alan otomatik infilak ve otomatik devreden çıkarma kurallarına uymalıdır.

(c) Bir Taraf Devlet, (a) ve/veya (b) alt paragraflarına derhal uyamayacağına karar verirse, Protokol ile yükümlü olacağına ilişkin niyet beyanı yapacağı zaman, bu Protokolün yürürlüğe girmesinden önce üretilmiş mayınlarla ilgili olarak, (a) ve/veya (b) alt paragrafının uygulamasını, bu Protokolün yürürlüğe girmesinden itibaren 9 yılı geçmeyecek şekilde erteleyeceğini açıklayabilir.

Bu erteleme süresinde, Taraf Devlet:

(i) bu şartlara uymayan anti-personel mayınların sayısını mümkün olduğu ölçüde azaltacak; ve

(ii) uzaktan atılan mayınlarda, otomatik infilak veya otomatik devreden çıkarma şartlarına uyacak; diğer anti-personel mayınlarda da asgari olarak otomatik devreden çıkarma şartlarıyla uyum sağlayacaktır.

4. Mayın tarlaları ve mayınlı araziler için uluslararası işaretler:

Özellikleri aşağıda belirtilen ve ilişikte sunulan örneğe benzer işaretler, mayın tarlaları ve mayınlı arazilerin sivil nüfus tarafından görülmesi ve tanınmasını sağlamak için kullanılmalıdır:

(a) büyüklük ve şekil: 28 santimetreden (11 inç) küçük olmayan bir üçgen veya kare, kenar uzunluğu üçgen için 20 santimetre (7,9 inç) ve kare için 15 santimetre (6 inç);

(b) renk: sarı sınır çizgisi içinde kırmızı veya turuncu

(c) sembol: Ek'te gösterilen sembol veya işaretin konacağı yerin tehlikeli arazi olduğunu belirten bir başka alternatif.

5250

21.10.2004

(d) dil: işaret, Sözleşmenin altı resmi dilinden (Arapça, Çince, İngilizce, Fransızca, Rusça ve İspanyolca) birinde ve o bölgede kullanılan dil veya dillerde "mayın" kelimesini içermeli; ve

(e) yerleştirme: işaretler mayın tarlası veya mayınlı arazinin etrafında, bölgeye yaklaşan bir sivil tarafından her noktadan görülebilecek makul uzaklıklara yerleştirilmelidir.

Madde 2 : Yürürlüğe giriş

Tadil Edilmiş bu Protokol Sözleşmenin 8. Maddesinin 1 (b) paragrafından belirtildiği şekilde yürürlüğe girer.

**AŞIRI DERECEDE YARALAYAN VE AYRIM GÖZETMEYEN ETKİLERİ
BULUNAN BELİRLİ KONVANSİYONEL SİLAHLARIN KULLANIMININ
YASAKLANMASI VEYA KISITLANMASI SÖZLEŞMESİNE EK PROTOKOL
VİYANA, 13 EKİM 1995**

Madde 1: Ek Protokol

Aşağıdaki Protokol, Aşırı Derecede Yaralayan ve Ayrım Gözetmeyen Etkileri Bulunan Belirli Konvansiyonel Silahların Kullanımının Yasaklanması veya Kısıtlanması Sözleşmesi'ne (Sözleşme) IV. Protokol olarak eklenecektir:

KÖR EDİCİ LAZER SİLAHLARI (PROTOKOL IV)

Madde 1

Çıplak göze veya görüş araçları takılmış göze yönelik olarak, esas savaş amacı veya savaş amaçlarından biri körlükten görme bozukluklarına kadar kalıcı zarar vermek olan, özel olarak tasarlanmış lazer silahlarının kullanımı yasaklanmıştır. Taraf Devletler bu tür silahları Devletlere veya Devlet olmayan kuruluşlara transfer etmeyecektir.

Madde 2

Taraf Devletler lazer sistemlerini kullanırken körlükten görme bozukluklarına kadar kalıcı zararlara yol açılmaması için mümkün olan tüm önlemleri alacaktır. Bu önlemler silahlı kuvvetlerin eğitimini ve diğer pratik önlemleri içermektedir.

Madde 3

Optik cihazlara karşı kullanılan lazer sistemleri dahil olmak üzere, lazer sistemlerinin yasal askeri kullanımından doğan tesadüfi veya yan etki olarak ortaya çıkan körlükler, bu Protokolün yasaklama kapsamına girmez.

Madde 4

Bu Protokolde yer alan "daimi körlük" terimi ile, tedavi şansı bulunmayan, geri dönülmez ve düzeltilemez görüş kaybı kastedilmektedir. Ciddi görüş kaybı, iki gözün birlikte kullanımında 20/200 Snellen değerinden düşük bir görüş değerine eşittir.

5250

21.10.2004

Madde 2 : Yürürlüğe giriş

Bu Protokol Sözleşmenin 5. Maddesinin 3 ve 4. paragraflarında belirtildiği şekilde yürürlüğe girer.

5250

21.10.2004

**Aşırı Derecede Yaralayan ve Ayırım Gözetmeyen Etkileri Bulunan Belirli
Konvansiyonel Silahların Kullanımının Yasaklanması veya Sınırlandırılması
Sözleşmesinin (BKSS) 1. Maddesinde Değişiklik**

Sözleşme'nin 1. Maddesinin uygulama alanının uluslararası olmayan silahlı çatışmaları da kapsayacak şekilde değiştirilmesine ilişkin aşağıda kayıtlı karar, Taraf Devletlerce 11-21 Aralık 2001 tarihlerinde düzenlenen İkinci Gözden Geçirme Konferansı'nda alınmıştır. Bu karar CCW/CONF.II/2 simgeli belgedeki haliyle İkinci Gözden Geçirme Konferansının Nihai Deklarasyonunda yer almıştır.

"Sözleşmenin 1. Maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesi kararlaştırılmıştır:

1. Bu Sözleşme ve ek Protokolleri, Savaş Kurbanlarının Korunması ilişkin 12 Ağustos 1949 tarihli Cenevre Sözleşmelerinin ortak 2. maddesinde atıfta bulunulan durumlar ve bu Sözleşmelere Ek I. Protokolün 1. Maddesinin 4. paragrafında belirtilen durumlarda uygulanır.

2. Bu Sözleşme ve ek Protokolleri, bu Maddenin 1. paragrafında atıfta bulunulan durumlara ek olarak, 12 Ağustos 1949 tarihli Cenevre Sözleşmelerinin ortak 3. Maddesinde atıfta bulunulan durumlarda da uygulanır. Bu Sözleşme ve ek Protokolleri, silahlı çatışma olmadığı cihetle, ayaklanma, münferit ve gelişigüzel şiddet eylemleri ve benzer nitelikteki eylemler gibi iç karışıklıklar ve gerginliklerde uygulanmayacaktır.

3. Taraf Devletlerden birinin topraklarında vuku bulan uluslararası mahiyette olmayan bir silahlı çatışma durumunda, çatışmaya taraf olanlar bu Sözleşme ve ek Protokollerde belirlenen yasaklama ve sınırlamalara uymakla yükümlü olacaklardır.

4. Bu Sözleşme veya ek Protokollerdeki hiçbir husus, meşru yollarla Devlet içinde hukuk ve düzeni korumaya veya yeniden tesis etmeye veya ulusal birliği ve Devletin toprak bütünlüğünü savunmaya çalışan bir Devletin egemenliğini veya Hükümetin sorumluluğunu etki altına almak amacıyla kullanılamaz.

5. Bu Sözleşme veya ek Protokollerdeki hiçbir husus, her ne sebeple olursa olsun, silahlı çatışmaya veya topraklarında çatışma olan Taraf Devletin iç veya dış işlerine müdahale etmek için, doğrudan veya dolaylı şekilde bir gerekçe olarak kullanılamaz.

6. Bu Sözleşme ve ek Protokolleri kabul eden Taraf Devletlerden biri olmayıp da, bir çatışmanın tarafı olanlara bu Sözleşme veya Protokollerinin hükümlerinin uygulanması, çatışmaya taraf olanların hukuki statülerini veya ihtilafı arazinin hukuki statüsünü, açık veya zımn

i olarak değiştirmez.

7. Bu maddenin 2-6. paragraflarındaki koşullar, 1 Ocak 2002 tarihinden sonra kabul edilen ve bu maddeye ilişkin uygulama alanlarını kapsayabilecek, dışlayabilecek veya değiştirebilecek Ek Protokollere hâlel getirmez."

5250

21.10.2004

ÇEKİNCE

"Türkiye, 12 Ağustos 1949 tarihli Cenevre Sözleşmelerine ek 10 Haziran 1977 tarihli I. Protokole taraf değildir.

Bu nedenle, Türkiye, Aşırı Derecede Yaralayan ve Ayırım Gözetmeyen Etkileri Bulunan Belirli Konvansiyonel Silahların Kullanımının Yasaklanması veya Kısıtlanması Sözleşmesinin 1. Maddesinde tanımlanan uygulama alanına atıfla, Sözleşmenin hükümlerini, 12 Ağustos 1949 tarihli Cenevre Sözleşmelerinin ortak 2. ve 3. maddelerinde atıfta bulunulan tüm silahlı çatışma hallerinde uygulayacaktır.

Sözleşmenin 7. Maddesinin 4. paragrafı Türkiye bakımından uygulanmayacaktır."

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR**Türkiye Büyük Millet Meclisi**

Cilt	Birleşim	Sayfa
55	109	7
60	120	6
62	9	29:30, 41:52

I- Gerekçeli 660 S. Sayılı Basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 9 uncu Birleşim tutanağına bağlıdır.

II- Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisinin Tali Milli Savunma, Esas Dışişleri Komisyonları görüşmüştür.

III- Esas No. : 1/845